

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 13 maja 2014 roku w ten sposób, iż przyznał E. K. prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres podstawowy w wymiarze 20 tygodni, od 27 lutego 2014 roku do 16 lipca 2014 roku, za okres dodatkowy w wymiarze 6 tygodni od 17 lipca 2014 roku do 27 sierpnia 2014 roku, za okres urlopu rodzicielskiego w wymiarze 26 tygodni od 28 sierpnia 2014 roku do 25 lutego 2015 roku - z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz E. K. kwotę 60 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe orzeczenie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

E. K. od 1 stycznia 2014 roku rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej w związku z czym dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia 1 stycznia 2014 roku. W dniu 6 marca 2014 roku wniosła o wypłatę zasiłku macierzyńskiego w związku z urodzeniem dziecka 27 lutego 2014 roku. Decyzją z dnia 8 maja 2014 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że E. K. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 stycznia 2014 roku. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że na podstawie przeprowadzonej kontroli, organ rentowy doszedł do przekonania, że rozpoczęcie przez E. K. działalności gospodarczej od dnia 1 stycznia 2014 roku miało jedynie na celu umożliwić jej zgłoszenie się do ubezpieczeń społecznych w celu uzyskania ochrony ubezpieczeniowej i prawa do określonych świadczeń. E. K. odwołała się od decyzji organu rentowego z dnia 8 maja 2014 roku nr (...) do Sądu Okręgowego w Łodzi, zaskarżając ją w całości. Prawomocnym wyrokiem z dnia 30 listopada 2015 roku, wydanym w sprawie VIII U 2035/14 Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 8 maja 2014 roku, ustalając, że E. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od 1 stycznia 2014 roku jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. W uzasadnieniu przedmiotowego wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że odwołanie było zasadne, a E. K. skutecznie wykazała, że od dnia 1 stycznia 2014 roku faktycznie prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą, tym samym podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu jej prowadzenia.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie jest uzasadnione i podlega uwzględnieniu.

Sąd meriti, przytaczając treść art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. 2014 poz. 159) zważył, że warunkami nabycia prawa do zasiłku macierzyńskiego jest istnienie stosunku ubezpieczenia chorobowego oraz urodzenie dziecka w czasie jego trwania.

Z kolei odnosząc się do dyspozycji art. 365 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy stwierdził, iż związany jest treścią prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 30 listopada 2015 roku w sprawie o sygn. akt VIII U 2035/14. Sąd Okręgowy w Łodzi w sentencji przedmiotowego wyroku wskazał, że E. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od 1 stycznia 2014 roku jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. W ocenie tutejszego Sądu, fakt, iż w orzeczeniu brak jest rozstrzygnięcia w przedmiocie podlegania przez wnioskodawczynię dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu nie ma znaczenia w kontekście rozpoznawanej sprawy. Wyłączną przyczyną uznania przez organ rentowy, że wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 stycznia 2014 roku było bowiem przekonanie, że prowadzona działalność gospodarcza miała jedynie na celu uzyskanie ochrony ubezpieczeniowej i prawa do określonych świadczeń. Zasadność decyzji organu rentowego w przedmiocie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu jest uzależniona zatem jedynie od ustaleń poczynionych w zakresie charakteru i celu prowadzenia działalności gospodarczej przez wnioskodawczynię, co też

miało miejsce w postępowaniu przed Sądem Okręgowym. Treść wyroku Sądu Okręgowego z dnia 30 listopada 2015 roku w sprawie o sygn. akt VIII U 2035/14, jest konsekwencją ustalenia przez ten Sąd, że wnioskodawczyni faktycznie prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 1 stycznia 2014 roku, tym samym podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu jej prowadzenia. Jedyna okoliczność, podnoszona przez organ rentowy celem uzasadnienia stanowiska, że wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 stycznia 2014 roku, okazała się niesłuszna. Zdaniem Sądu meriti nie sposób jest zatem przyjąć, iż wnioskodawczyni nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w sytuacji, gdy powód takiego rozstrzygnięcia został skutecznie zdyskredytowany. Sąd również zważył, że organ rentowy nie wykazał żadnych okoliczności, z których mogłoby wynikać, że wnioskodawczyni nie spełnia przesłanek podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Wobec tego, iż w spornym okresie wnioskodawczyni posiadała tytuł dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i podlegała ubezpieczeniu z tego tytułu, przysługiwało jej prawo do zasiłku macierzyńskiego.

Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił więc w tym zakresie zaskarżoną decyzję. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł organ rentowy.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 29 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. jedn. Dz. U. z 2014 roku, poz. 159) poprzez niewłaściwe jego zastosowanie.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że organ rentowy związany treścią prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego, podtrzymał stanowisko co do odmowy prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W ocenie organu rentowego fakt, iż w orzeczeniu brak jest rozstrzygnięcia powyższej kwestii ma kluczowe znaczenie w kontekście rozpoznawanej sprawy. Podkreślenia wymaga, że wnioskodawczyni reprezentowana przez fachowego pełnomocnika nie złożyła apelacji od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 30 listopada 2015 roku, jak również nie złożyła wniosku o jego uzupełnienie. Zatem brak jest podstaw do przyznania prawa do zasiłku macierzyńskiego, gdyż z treści wyroku nie wynika, że w spornym okresie wnioskodawczyni posiadała tytuł do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i podlegała z tego tytułu ubezpieczeniu.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania od decyzji z dnia 13 maja 2014 roku.

W dniu 21 czerwca 2016 roku wnioskodawczyni złożyła odpowiedź na apelację, wnosząc o jej oddalenie oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że w wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 kwietnia 2016 roku, w wyniku omyłki, zaistniała oczywista niedokładność pisarska w oznaczeniu przedmiotu sporu.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy z urzędu sprostował oczywistą omyłkę pisarską poprzez dopisanie po słowach „o zasiłek macierzyński” słów „urlop rodzicielski”.

Z uwagi na powyższe i zgodnie z art. 350 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie 1 wyroku.

Przechodząc do meritum uznać należy, że zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Podziela również wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do uchylenia bądź postulowanej przez apelującego zmiany zaskarżonego wyroku.

W myśl art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. 2014 poz. 159) zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko.

Zgodnie zaś ze wskazaną w art. 365 § 1 k.p.c. zasadą prawomocności materialnej, orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Moc wiążąca orzeczenia merytorycznego oznacza, iż w kolejnym postępowaniu, w którym pojawiła się konkretna kwestia, nie podlega ona już ponownemu badaniu, innymi słowy - przesądzenie we wcześniejszym wyroku kwestii o charakterze prejudycjalnym oznacza, że w procesie późniejszym kwestia ta nie może być już w ogóle badana (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., I PK 193/10, LEX nr 852766; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2002 r., V CKN 1110/00, LEX nr 74492). O prejudycjalnej naturze prawomocnego wyroku dla innego postępowania można przy tym mówić nie tylko w przypadku, gdy w postępowaniu występują te same strony albo osoby objęte rozszerzoną prawomocnością orzeczenia, ale również wtedy, gdy pomiędzy prawomocnym orzeczeniem oraz toczącą się sprawą zachodzi szczególny związek polegający na tym, że prawomocne orzeczenie oddziałuje na rozstrzygnięcie toczącej się sprawy (J. R., P. w postępowaniu cywilnym, G. 2000, s. 95). Aprobując utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazujące, że wprawdzie przedmiotem prawomocności materialnej jest ostateczny rezultat rozstrzygnięcia, a nie przesłanki, które do niego doprowadziły, co powoduje, że sąd przy wydaniu wyroku nie jest związany zarówno ustaleniami faktycznymi poczynionymi w innej sprawie, jak i poglądami prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu zapadłego w niej wyroku (wyrok SN z dnia 21 czerwca 2007 r., IV CSK 63/07, Lex nr 485880), stwierdzić trzeba, że zawarte w uzasadnieniu orzeczenia motywy rozstrzygnięcia mogą mieć znaczenie dla ustalenia zakresu mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia, czyli granic prawomocności materialnej orzeczenia w rozumieniu art. 365 § 1 k.p.c. (por. wyrok SN z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 20). Prawomocność materialna orzeczenia wyraża się więc w nakazie przyjmowania przez sądy rozstrzygające inne sprawy stanowiska, że w danej sytuacji stan prawny przedstawia się tak, jak to wynika z wcześniejszego orzeczenia sądu, przy czym dla określenia granic tej prawomocności mogą mieć znaczenie ustalenia faktyczne i prawne objęte jego uzasadnieniem, jeżeli obejmują zakres żądania będący przedmiotem sprawy rozpoznawanej później (por. SN w powołanym wyżej wyroku z dnia 15 lutego 2007 r. II CSK 452/06 a ponadto w wyroku z dnia 19 października 2012 r. V CSK 485/11, LEX nr 1243099).

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że nietrafne są zarzuty organu rentowego, zgodnie z którymi wnioskodawczyni nie była objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, ponieważ Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 30 listopada 2015 roku, rozstrzygając o kwestii podlegania przez E. K. ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w sentencji orzeczenia nie odniósł się do okoliczności dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Wprawdzie w wyroku brak wskazanego rozstrzygnięcia, jednak z jego uzasadnienia wynika, że zagadnienie to było również przedmiotem analizy Sądu Okręgowego w Łodzi. Dlatego też nie można było jedynie z faktu nie zawarcia w wyroku – oczywiście omyłkowo - przez Sąd Okręgowy przedmiotowej kwestii, wyprowadzić wniosek, że E. K. nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Powyższe wnioski skarżący wyprowadził w oderwaniu od uzasadnienia wyroku, z którego wynika wprost, że Sąd Okręgowy przeprowadził rozważania także w kierunku podlegania przez wnioskodawczynię dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Ponadto, nawet gdyby przyjąć, że Sąd Okręgowy również w uzasadnieniu nie odniósłby się do wskazanej kwestii, to organ rentowy winien złożyć wniosek o uzupełnienie wyroku. To, że strona powodowa uchybiła powyższemu uprawnieniu nie zwalniało organu rentowego jako jednostki stojącej na straży prawa i mającej dążyć do usunięcia stanu niepewności w zakresie funkcjonującej w obrocie prawnym decyzji, do przedsięwzięcia aktywności procesowej i złożenia wniosku o uzupełnienie wyroku. Decyzja ZUS z dnia 8 maja 2014 roku dotyczyła braku podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia

1 stycznia 2014 roku. Zatem brak odniesienia się przez Sąd Okręgowy w Łodzi do części decyzji uprawniało organ rentowy do wyjaśnienia powyższej kwestii, nie zaś do jej przemilczenia. Powyższa okoliczność stała się później tj. w niniejszej sprawie, argumentem do nieuwzględnienia odwołania wnioskodawczyni w zakresie prawa do zasiłku macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego. W związku z tym nie można było przerzucić jedynie na stronę odwołującą się braku aktywności w zaskarżeniu orzeczenia, czy złożeniu wniosku o uzupełnienie wyroku. Ponieważ również i organ rentowy, w celu usunięcia niepewności funkcjonującej w obrocie prawnym decyzji był w pełni zobligowany taki wniosek złożyć.

Wobec powyższego, należy uznać, że Sąd I instancji był związany ustaleniami faktycznymi i prawnymi Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie o sygn. akt: VIII U 2035/14 w zakresie, w jakim przesądzono kwestię podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu jak i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, poczynając od dnia 1 stycznia 2014 roku. Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd I instancji nie mógł pominąć zawartych w uzasadnieniu wyroku okoliczności ustalenia podlegania także dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Wobec tego, kwestia należnego zasiłku macierzyńskiego została prawidłowo rozstrzygnięta. Konsekwencją powyższego jest uznanie, że E. K., jako osoba podlegająca dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu ma prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od 27 lutego 2014 roku do dnia 25 lutego 2015 roku. Natomiast argumentacja organu rentowego nie mogła stanowić uzasadnionego wsparcia do podnoszonego w apelacji zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy dyspozycji art. 29 ust 1 pkt 1 ustawy zasiłkowej.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy, badając poprawność zaskarżonej decyzji dokonał prawidłowej interpretacji przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Rozumowanie Sądu pierwszej instancji było logiczne i spójne, a poczynione ustalenia i wysnute wnioski w pełni poprawne i rzetelne. Z tych też względów brak jest podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania. Sąd drugiej instancji zważył więc, iż zaskarżone rozstrzygnięcie, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, jest oczywiście uzasadnione.

W konsekwencji Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k. p. c. oddalił apelację.